

Kristne landsbyer i Israel

Av Elin Elkouby

For et par uker siden havnet jeg «ved en tilfeldighet» på samme bord som Imil. Jeg var på jobb som guide og overnattet på hotell i Jerusalem. Vi kjente hverandre ikke fra før, så samtalen dreide seg umiddelbart om navn og hvor i Israel vi hørte hjemme. Imil sa at han var fra en landsby som lå helt nord ved den Libanesiske grensa. Byen het

Fassouta og er en av til sammen tre landsbyer i Midtøsten hvor hele befolkningen er kristne. Alle tre befinner seg i Israel.

Jeg hadde tidligere, ved flere anledninger, vært i Taybeh. Det er flere byer i Israel med dette navnet, men i den lille landsbyen som befinner seg nord-øst for Ramallah er alle innbyggerne kristne. Her er det to kirker hvorav den ene er romersk-katolsk og den andre gresk-ortodoks. Taybeh er stedet hvor Jesus oppholdt seg mellom Hanukka og den siste Påsken.

Etter at Lasarus hadde blitt vekket opp til livet igjen, la det religiøse lederskapet planer om å drepe Jesus og Johannes forteller i kapittel 11, vers 54 *«Derfor gikk ikke Jesus åpenlyst omkring blant jødene, men dro vekk derfra til en by som heter Efraim, i området nær ødemarken. Der ble han en tid sammen med disiplene.»* Denne landsbyen er dagens kristne landsby Taybeh.

Jeg visste at det var to kristne landsbyer til i nord, men jeg hadde ikke vært i noen av dem. Imil snakket varmt om Fassouta og sa at jeg måtte ta meg en tur nå som det nærmet seg jul. Han sa at byen var kjent for sitt «julemarked» og at titusener fant veien dit. Vi pratet lenge og jeg gjorde notater.

Da jeg kom hjem, begynte jeg straks planleggingen av et besøk til Fassouta og da det nærmet seg helg var vi på vei. Jeg liker ikke å «vasse i turister» så vi kom midt i desember. Alle innbyggerne her tilhører den melkittisk gresk-katolske kirken, som mener å ha tilknytning tilbake til den første kristne menighet i Antiokia. Det var apostelen Peter som først introduserte evangeliet til de som bodde der.

Etter at tempelet i Jerusalem ble ødelagt slo jøder seg ned på denne høyden og ble værende der fram til 450 e.Kr.

Deretter har det vært korsfarere, muslimer, drusere og kristne til forskjellige tider fram til 1875 hvor det ble registrert «tjue sammen-sveisede greske familier» og igjen i 1881 hvor organisasjonen PEF (Palestine Exploration Fund) registrerte at det bodde 200 kristne der. Seks år seinere blir innbyggertallet oppgitt til å være 570, hvorav noen var muslimer. Disse tallene vitner om at det har vært en del uro i området og det har resultert i at folk har kommet og gått, men etter frigjøringskrigen i 1948 var de som ble igjen kristne. Nå bor det ca. 3200 innbyggere her.

Jeg er ikke sikker på hvem denne statuen forestiller, men reinsdyra er helt klart de som trekker sleden til julenissen.

Det var en vakker opplevelse å kjøre inn i Fassouta om kvelden. Byen var pyntet med julebelysning langs gatene og på utsiden av private hjem. I hver eneste rundkjøring er det statuer av bibelske personer og disse hadde enten fått besøk av et par reinsdyr eller var utsmykket med lysarrangementer som hadde form som julepresanger. Det var juletrær, nisser, sleder med reinsdyr og engler i skjønn forening.

Man kan få oversikten over hele byen ved å ta seg en vandretur. Vi hadde som utgangspunkt det som tidligere hadde vært byens vannkilde. Den lå i en skråning nokså langt oppe og det som var av gammel bebyggelse og kirker, fant vi rett i nærheter.

Denne kilden forsynte byen med vann fram til 1956 og var et viktig møtested for innbyggerne.

Kilden har vært livsgrunnlaget til de som har slått seg ned her til skiftende tider og forsynte byen med vann fram til 1956

Den gamle kirken er en liten struktur fra korsfarertida, mens den nye er 115 år gammel. Begge kirkene er døgnåpne. Alle vi møtte var vennlige og imøtekommende. Det var ofte de som tok initiativ overfor oss slik at vi skulle få mest mulig ut av besøket.

Noen kilometer lenger vest ligger Miilya som er den tredje kristne landsbyen. Den har det felles med Fassouta at alle tilhører den melkittisk gresk-katolske kirken. Korsfarerne bygde en festning på en av høydene i landsbyen og det er store deler igjen av den. Kirken, som ligger rett ved siden av ble bygget i samme periode.

Korsfarerfestningen og kirken dekker mesteparten av en av høydene i landsbyen, Miilya

En restaurant benytter en del av den gamle festningen som lokale og under gulvet har man funnet den største vinpressa i dette landet fra korsfarertida.

Det ble stopp på vinproduksjon i forbindelse med at muslimene erobret området tidlig på 600-tallet. Deretter var det en periode på 200 år fra slutten av 1100-tallet og framover som kalles korsfarertida og hvor vinproduksjon ble gjenopptatt. Da korsfarertida var over ble området igjen dominert av muslimer og vinproduksjon opphørte.

Miilya har, som Fassouta, har hatt en ustabil historie hvor folk tilhørende ulike religioner har vært innom i perioder. Etter krigen i 1948 stabiliserte dette seg og landsbyen er en av de tre kristne landsbyene i Midtøsten.

Året 1948 fikk positive konsekvenser for Fassouta og Miilya, mens andre kristne landsbyer fra den tida opplevde å få muslimske flyktninger som nykommere til byen. Etersom muslimer har større familier enn de kristne, så er situasjonen nå at de kristne utgjør mindretallet i disse andre byene. Fassouta og Miilya kommer nok til å fortsette å være kristne landsbyer ettersom all jord og eiendommer tilhører de kristne og fordi at ingen ønsker å selge eiendom til folk som ikke tilhører familien. Dermed er julestemninga sikret i årevis framover.

Ny og gammel bebyggelse i Miilya. Alle gamle hus hadde flate tak og en utvendig trapp i stein som var bygget inn i vegg